

07.10.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**07 Ekim 2022
Cuma**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

07 Ekim 2022 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Cezanın Kaldırılması ile İlgili Kararlar (Karar Sayısı: 6186, 6187)

YÖNETMELİK

— Mudanya Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

TEBLİĞLER

— Ev Tipi Bulaşık Makinelerinin Enerji Etiketlemesine Dair Tebliğ (2019/2017/AB) (SGM:2021/2)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (SGM:2022/20)

— Ev Tipi Çamaşır Makineleri ile Ev Tipi Kurutmalı Çamaşır Makinelerinin Enerji Etiketlemesine Dair Tebliğ (2019/2014/AB) (SGM:2021/4)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (SGM:2022/21)

— Ev Tipi Çamaşır Makineleri ile Ev Tipi Kurutmalı Çamaşır Makinelerinin Çevreye Duyarlı Tasarım Gerekliliklerine Dair Tebliğ (2019/2023/AB) (SGM:2021/3)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (SGM:2022/22)

— Soğutma Cihazlarının Çevreye Duyarlı Tasarım Gerekliliklerine Dair Tebliğ (2019/2019/AB) (SGM:2021/7)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (SGM:2022/23)

— Soğutma Cihazlarının Enerji Etiketlemesine Dair Tebliğ (2019/2016/AB) (SGM:2021/8)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (SGM:2022/24)

— Doğrudan Satış İşlevli Soğutma Cihazlarının Çevreye Duyarlı Tasarım Gerekliliklerine Dair Tebliğ (2019/2024/AB) (SGM:2021/9)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (SGM:2022/25)

— Doğrudan Satış İşlevli Soğutma Cihazlarının Enerji Etiketlemesine Dair Tebliğ (2019/2018/AB) (SGM:2021/10)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (SGM:2022/26)

— Bilgisayarlar ve Bilgisayar Sunucuları ile İlgili Çevreye Duyarlı Tasarım Gerekliliklerine Dair Tebliğ (2013/617/AB) (SGM:2021/14)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (SGM:2022/27)

— Sunucular ve Veri Depolama Ürünleri ile İlgili Çevreye Duyarlı Tasarım Gerekliliklerine Dair Tebliğ (2019/424/AB) (SGM:2021/15)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (SGM:2022/28)

YARGI BÖLÜMÜ

DANIŞTAY KARARLARI

— Danıştay Dördüncü Dairesine Ait Kararlar

TL ile ihracatta yüzde 182'lik artış

Türk lirasıyla ihracat, bu yılın eylül ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 182 artarak 16 milyar 30 milyon liraya yükseldi.

Ticaret Bakanlığı'nın verilerine göre, 2022 yılı Eylül ayında ihracat geçen yılın aynı ayına göre yüzde 9,2 artışla 22,6 milyar dolar oldu.

Eylül ayında dış ticaret hacmi 2021'in aynı dönemine kıyasla yüzde 26 artarak 55,6 milyar dolara ulaşırken ithalat, enerji ve emtia fiyatlarındaki artışın etkisiyle 33 milyar doları buldu.

Türkiye'nin dış ticaret hacmindeki artışa paralel olarak Türk lirasıyla ticaret de yükseliş eğilimini sürdürdü.

Türk lirasıyla ihracat ocakta 7 milyar 21 milyon lira, ithalat ise 12 milyar 135 milyon lira olurken dış ticaret hacmi 19 milyar 156 milyon liraya çıktı. Bu kategoride ihracat şubatta 8 milyar 576 milyon lira, ithalat 13 milyar 514 milyon lira, dış ticaret hacmi 22 milyar 90 milyon lira oldu. Martta ise söz konusu ihracat 9 milyar 273 milyon lira, ithalat 17 milyar 157 milyon lira, dış ticaret hacmi 26 milyar 430 milyon lira olarak hesaplandı.

Nisanda Türk lirasıyla ihracat 8 milyar 421 milyon liraya, ithalat 17 milyar 590 milyon liraya, dış ticaret hacmi de 26 milyar 11 milyon liraya ulaştı. Mayısta bu ihracat 7 milyar 441 milyon lira, ithalat 19 milyar 92 milyon lira, ticaret hacmi ise 26 milyar 534 milyon lira oldu.

Türk lirasıyla ihracat haziranda 9 milyar 939 milyon lira, ithalat 22 milyar 288 milyon lirayı gördü. Dış ticaret hacmi de 32 milyar 226 milyon lira olarak hesaplandı. Söz

07.10.2022

konusu ihracat tutarı, temmuzda 7 milyar 950 milyon lira, ithalat 18 milyar 585 milyon lira, dış ticaret hacmi ise 26 milyar 535 milyon lira olarak kayıtlara geçti.

Türk lirasıyla ihracat ağustosta 10 milyar 372 milyon lira, ithalat 23 milyar 822 milyon lira oldu. Dış ticaret hacmi de ağustosta 34 milyar 194 milyon lira olarak belirlendi.

TL ile ihracat 9 ayda 85 milyar lirayı geçti

Türk lirasıyla ihracat eylülde geçen yılın aynı ayına göre yüzde 182 artarak 16 milyar 30 milyon liraya yükseldi. Bu dönemde Türk lirasıyla ithalat 28 milyar 30 milyon lira olurken dış ticaret hacmi 44 milyar 61 milyon lira olarak hesaplandı.

Söz konusu ihracat bu yılın ocak-eylül döneminde ise geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 89 artarak 85 milyar 24 milyon lira oldu. Bu dönemde Türk lirasıyla ithalat 172 milyar 213 milyon lira, dış ticaret hacmi de 257 milyar 273 milyon lira olarak kaydedildi.

Eylülde Türk lirasıyla ihracat yapılan ülke sayısı 170, ihracat yapan firma sayısı ise 6 bin 907 olarak gerçekleşti. Ağustosta ülke sayısı 164, ihracat yapan firma sayısı da 6 bin 439 idi.

Vatandaşlar aldı, şirketler sattı

Yurt içi yerleşiklerin döviz mevduatı 85,2 milyon dolar azaldı. 30 Eylül haftasında vatandaşların döviz mevduatları 203 milyon dolar artarken, şirketlerin mevduatları 288 milyon dolar geriledi.

Yurt içi yerleşiklerin döviz mevduatı 85,2 milyon dolar düşüş gösterdi. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından açıklanan verilere göre, bir önceki hafta 210 milyar 417,4 milyon dolar olan yurt içi yerleşiklerin döviz mevduatı 30 Eylül ile sona eren haftada 210 milyar 332,20 milyona geldi.

Gerçek kişilerin döviz mevduatları bir önceki haftaya göre 203,10 milyon dolar artarak 127 milyar 724,30 milyon dolar, tüzel kişilerin döviz mevduatı 288,20 milyon dolar azalarak 82 milyar 607,90 milyon dolar oldu.

Yurt içi yerleşiklerin parite etkisinden arındırılmış toplam yabancı para mevduatı 470 milyon dolar azaldı. Parite etkisinden arındırıldığında gerçek kişilerin döviz mevduatları 80 milyon dolar azalırken, tüzel kişilerin döviz mevduatları 390 milyon dolar düşüş gösterdi.

En yoksul yüzde 40'ın gelir kaybı, en zengin yüzde 20'nin iki katı

Dünya Bankası'nın 'Yoksulluk ve Paylaşılan Refah Raporu'na göre, 2020 yılında globalde en yoksul yüzde 40, en zengin yüzde 20'nin iki katı gelir kaybı yaşadı.

Dünya Bankası, Yoksulluk ve Paylaşılan Refah Raporu'nun 2022 sayısını yayımladı. Aşırı yoksulluğu azaltma yolunda kaydedilen küresel ilerlemenin durma noktasına geldiğine dikkat çekilen raporda, gelecek 10 yılda tarihe meydan okuyan ekonomik büyüme oranlarının olmaması halinde dünyanın 2030 yılına kadar aşırı yoksulluğu sona erdirmeye hedefine ulaşmasının pek olası görünmediği aktarıldı.

Raporda, COVID-19 salgınının 1990'dan bu yana küresel yoksulluğu azaltma çabalarına en büyük darbeyi vurduğu belirtilerek, Ukrayna'daki savaşın da işleri daha da kötüleştirme tehdidinde bulunduğu kaydedildi.

COVID-19 yaklaşık 70 milyon insanı aşırı yoksulluğa itti

COVID-19 salgınının 2020'de yaklaşık 70 milyon insanı aşırı yoksulluğa ittiğinin tahmin edildiği aktarılan raporda, bunun küresel yoksulluğun izlenmesine başlandığı 1990'dan bu yana en büyük yıllık artış olduğu bildirildi.

Raporda, aşırı yoksulluk içinde yaşayan insan sayısının 2020'de yüzde 11 artışla 719 milyona yükseldiğinin tahmin edildiği belirtildi.

2020'nin tarihi bir dönüm noktası olarak nitelendirildiği raporda, en yoksul insanların salgının en yüksek maliyetlerini üstlendiği ifade edildi.

Raporda, gelir kayıplarının en yoksul yüzde 40 için ortalama yüzde 4 seviyesinde olduğu, bunun en zengin yüzde 20'nin kayıplarının iki katını bulduğu kaydedildi.

Aşırı yoksul insanların yüzde 60'ı Sahra Altı Afrika'da

Dünya Bankası'nın raporunda, mevcut eğilimler göz önüne alındığında, 2030'a kadar çoğu Afrika'da olmak üzere yaklaşık 600 milyon kişinin hala günlük 2,15 dolardan az parayla yaşıyor olacağı aktarıldı.

Güçlü maliye politikası önlemlerinin COVID-19 salgınının yoksulluk üzerindeki etkisini azaltmada dikkate değer bir fark yarattığı vurgulanan raporda, mali bir müdahale olmaması halinde gelişmekte olan ekonomilerdeki ortalama yoksulluk oranının 2,4 puan daha fazla olabileceği bildirildi.

Raporda, aşırı yoksul insanların yüzde 60'nın Sahra Altı Afrika'da olduğu ve bölgenin yoksulluk oranının yüzde 35'i bulunduğu kaydedildi.

"Hedefe ulaşamayacağı anlaşıldı"

Dünya Bankası Başkanı David Malpass da rapora ilişkin yaptığı açıklamada, COVID-19 salgınının ve sonrasında Ukrayna'daki savaşın getirdiği ekonomik çalkantıların devam eden ilerlemeyi tersine çevirdiğini belirtti.

Malpass, "2030 yılına kadar aşırı yoksulluğu sona erdirmeye yönelik küresel hedefe ulaşamayacağı anlaşıldı." değerlendirmesinde bulundu.

David Malpass, küresel sermayenin dağılımını iyileştirmek, para birimi istikrarını desteklemek, enflasyonu düşürmek ve medyan gelirdeki artışı yeniden başlatmak için makroekonomik politikalarda düzenlemelere ihtiyaç olduğunu aktardı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Vakti geldiğinde Suriye'nin Başkanı ile görüşme yoluna gidebiliriz

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Vakti saati geldiğinde biz Suriye'nin Başkanı ile de görüşme yoluna gidebiliriz." dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan Prag'da düzenlenen Avrupa Siyasi Topluluğu Zirvesi'nden yaptığı konuşmada, özetle şunları söyledi:

"Bu platformun, üyelik sürecimize hanel getirmesini asla kabul etmeyeceğimizi vurguladık. Türkiye'nin önüne çıkartılan engellerin adil olmadığını, dahası bu durumun Avrupa Birliği'nin menfaatlerine de zarar verdiğinin altını çizdim.

Yaşanan gelişmeler Türkiye'nin birlik ve Avrupa için anahtar bir ülke olduğu gerçeğini gözler önüne seriyor.

Avrupa Birliği-Türkiye ilişkileri

AB'nin, bazı ülkelerin çıkarlarına ve ihtiraslarına teslim olmadan Türkiye'yle birlik ilişkilerini katılım perspektifi temelinde ilerletmesini bekliyoruz.

Tahıl sevkiyatının önümüzdeki süreçte de devamı, başta Ukrayna halkı olmak üzere tüm Avrupa'nın ve dünyanın çıkarına olacaktır.

AB'nin birlik dayanışması adı altında hukuksuz girişimlere destek olmak yerine muhataplarımızı ikili temelde diyaloga davet etmesini bekliyorum.

07.10.2022

Türkiye'nin, hiçbir ülkenin toprağında, egemenliğinde gözü yoktur. Sadece ülkemizin ve Kıbrıs Türklerinin menfaatlerini korumanın mücadelesini veriyoruz.

Çözümün tek anahtarı Kıbrıs Türklerinin egemen eşitliği ve eşit uluslararası statüsünün tescilidir. Kalıcı çözüm için Ada'daki gerçeklerin kabulü gerekir.

Ermenistan Başbakanı Paşinyan'la görüşmesi

Bölgemizde iyi komşuluk ilişkileri temelinde tam normalleşme hedefimize ulaşabileceğimize samimiyetle inanıyorum. Bazı talepler söz konusu oldu. Dışişleri Bakanlarımız, özel temsilcilerimiz görüşecek ve çıkan neticeye göre adımlarımızı atacağız.

Suriye Başbakanı ile vakti geldiğinde görüşme yoluna gidebiliriz

Vakti saati geldiğinde biz Suriye'nin Başkanı ile de görüşme yoluna gidebiliriz. Şu an itibarıyla zaten alt düzeyde görüşmeler yapılıyor.

'Bir gece ansızın gelebiliriz' sadece Yunanistan için geçerli değil

Sadece Yunanistan için geçerli değil, bize saldıran hangi ülke olursa olsun cevabımız 'bir gece ansızın gelebiliriz'. Bunu böyle bilmeleri lazım.

Türkiye-Ermenistan-Azerbaycan arasındaki ilişkileri bir an önce ısıtalım ve bu işi çözelim istiyoruz.

İsveç'te terör örgütlerinin yürüyüşleri devam ettiği, parlamentoda bu teröristler yer aldığı sürece bizim İsveç'e bakışımız olumlu olmayacaktır.

Çözümün tek anahtarı Kıbrıs Türklerinin egemen eşitliği ve eşit uluslararası statüsünün tescilidir.

İsveç'te terör örgütlerinin yürüyüşleri devam ettiği, parlamentoda bu teröristler yer aldığı sürece bizim İsveç'e bakışımız olumlu olmayacaktır.

'Yarın Sayın Putin ile telefon görüşmemiz olacak'

(Ermenistan'la ilişkilerin normalleşmesi) Ön şartımız yok. Azerbaycan'la barış sözleşmesini yaptığınız anda bizimle ilgili en ufak bir pürüz kalmaz.

(Rusya-Ukrayna savaşı) Esir takası kadar tahıl olayını da gübreyi de önemsiyoruz. Yarın Sayın Putin ile telefon görüşmemiz olacak, bunları değerlendireceğiz."

Erdoğan, Aliyev ve Paşinyan'dan üçlü görüşme

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Prag'da Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev ve Ermenistan Başbakanı Paşinyan ile üçlü görüşme gerçekleştirdi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Avrupa Siyasi Topluluğu (AST) toplantısı öncesi liderlerle bir araya geldi.

Toplantının yapılacağı Prag Kalesi'ne gelen Cumhurbaşkanı Erdoğan, fuaye alanında Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan ile bir süre sohbet etti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ayrıca Macaristan Başbakanı Viktor Orban ve Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ile de ayak üstü konuştu.

Erdoğan, Türk Devletleri Teşkilatına ilişkin sohbet sırasında Macron'a "Seni de alalım." dedi.

Biden: Nükleer savaş riski 1962'den beri ilk kez bu kadar yüksek

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Joe Biden, dünyada nükleer savaş riskinin 1962'deki Küba Füze Krizi'nden beri ilk kez bu kadar yükseldiğini söyledi.

New York'ta Demokrat Parti'nin bağış toplama gecesinde konuşan Biden bu uyarıyı, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in nükleer tehdidine yönelik olarak yaptı. Öte yandan Beyaz Saray, Moskova'nın nükleer bir saldırı hazırlığında olduğuna dair bir işaret görmediklerini belirtiyordu.

Reuters'ın haberine göre; Biden, Ukrayna ordusu sahada Rus güçlere karşı yeni kazanımlar elde ederken, Putin'in buna nasıl bir cevap vereceğini dikkatle izlediklerini söyledi.

BİDEN 'ARMAGEDDON' İFADESİNİ KULLANDI

Biden "Küba Füze Krizi'nden bu yana ilk kez nükleer silah kullanımına yönelik doğrudan bir tehdit altındayız" dedi ve "büyük savaş, mahşer" anlamlarına gelen "Armageddon" ifadesini kullanarak "Küba Füze Krizi'nden bu yana Armageddon ihtimali ile karşı karşıya kalmamıştık" dedi.

Putin'in taktik nükleer silah, biyolojik ya da kimyasal silah kullanmaktan bahsederken "şaka yapmadığını" çünkü ordusunun "dikkat çekici bir şekilde düşük performans" gösterdiğini belirten Biden, "Taktik bir nükleer silahı kullanma ve bunu savaşla sonuçlandırmama yeteneği diye bir şey olduğunu düşünmüyorum" dedi.

07.10.2022

ABD'DEN UKRAYNA'YA YENİ YARDIM

Biden, Putin'e karşı bir çıkış yolu bulmaya çalıştıklarını da ekledi.

1962'deki Küba Füze Krizi'nde dönemin ABD Başkanı John Kennedy ile Sovyetler Birliği Başkanı Nikita Kruşçev, Küba'daki Sovyet füzeleri nedeniyle nükleer savaşın eşiğine gelmişti. ABD Savunma Bakanlığı Salı günü Ukrayna'ya 625 milyon dolarlık ilave askeri yardımda bulunacağını açıklamıştı.

Moskova da bunun üzerine ilave askeri yardım gönderme kararının "Rusya ile Batı arasında doğrudan çatışma tehlikesini" artıracığı uyarısında bulundu.

Ekim enflasyonu için sinyaller kötü

Alaattin AKTAŞ

07 Ekim 2022 Cuma

✓ OPEC'in kasım ayından itibaren petrol arzını günlük 2 milyon varil kısma kararı akaryakıt fiyatlarında hızlı bir artışa yol açtı. Ekim ayının enflasyon oranına ilişkin tahminleri yeniden yapmak gerekiyor. Aylık artışın yüzde 5'in altına indirilmesi çok zor.

Bu kötü sinyaller OPEC+(*) ülkelerinin petrolle ilgili kararı sonrası ortaya çıktı. Derseniz ki, **“Daha dün akaryakıt zamlarının ekim ayı enflasyonuna pek etkisi olmayacağını söyledin, bugün kötü sinyallerden söz ediyorsun”**; haklısınız ama gelişmeler bazen öyle hızlı oluyor ki dün yazdığının tam tersi bir durum ortaya çıkabiliyor.

Akaryakıt fiyatları ve bunun enflasyona etkisinde de böyle oldu.

Gerçi dünkü yazımda mevcut fiyatların ay sonuna kadar değişmeyeceği varsayımıyla büyük bir etki doğmayacağını belirtmiştim.

Dünkü yazıyı kaleme aldığım saatlerde motorine bugünden geçerli olmak üzere yeni bir zam geleceği tabii ki belli değildi. Motorin fiyatları üç gün üst üste 110 kuruş, 138 kuruş ve 153 kuruş olmak üzere 4 lira arttı.

Enflasyona etki yönüyle hesaplama yaparken bu zammın oranını zamdan önceki fiyatla değil, bir önceki ayın ortalama fiyatıyla kıyaslamak gerekiyor. Buna göre motorin fiyatı eylül ayı ortalamasına göre daha şimdiden yüzde 6.85 artmış durumda.

Şimdiden diyorum, çünkü gidişat ne yazık ki fiyatların artmaya devam edeceğini gösteriyor.

OPEC+ kasımdan itibaren günlük ham petrol arzını 2 milyon varil azaltmayı kararlaştırdı ve daha bu karar alınmadan başlayan uluslararası borsalardaki ürün fiyatı artışı iyice hız kazandı.

Türkiye de bundan nasibini aldı ve daha ayın ilk günlerinde motorine üç kez zam geldi, toplam zam tutarı 4 lirayı buldu. Bu dönemde benzin de iki seferde 136 kuruş

zam gördü. Benzindeki zammın oranı da 5.83 düzeyinde. Otogazda ise yüzde 1.36'lık indirim var.

Artış devam edecek gibi...

OPEC+ henüz petrol arzını kısmış değil. Kısıntı kasımda başlayacak ama rüzgarı yetti. Bugünlerde 92-93 dolarda seyreden petrolün 100 doları bulması bile yaklaşık yüzde 10 artış demek. Kaldı ki bu düzeyin çok daha üstüne çıkılma olasılığı da var. Unutmayalım yıl içinde 115 dolarları görmüştük.

Petrol fiyatlarındaki artışa karşı elimiz kolumuz bağlı. Döviz ise bir şekilde en azından şimdilik tutulabiliyor. Bir de döviz yönünden baskıya maruz kalırsak, artık akaryakıt fiyatları nereye gider, bilinmez!

TÜFE-akaryakıt zammı ilişkisi

Akaryakıtta gelen zam çok doğaldır ki genel fiyat düzeyini etkileyecek.

Akaryakıt zammının iki türlü etkisi var.

Birincisi doğrudan etki.

İkincisi ise dolaylı etki.

Doğrudan etkinin ne kadar olacağını ölçmek kolay. Şimdiye kadar benzin ve motorine yapılan zamlarla otogazdaki indirimin etkisi 0.17 puan dolayında olacak. Yine söylüyorum; mevcut duruma göre doğrudan etki adeta hiçbir şey.

Ancak belli ki zamlar burada durmayacak.

Daha da önemlisi özellikle motorin zammı. Bu zam normal olarak diğer mal ve hizmet fiyatlarını yukarı çekiyor. Ancak bu zammı istismar ederek fiyatlarını yukarı çekenler de hiç az değil.

Benzin, motorin ve otogaz fiyatlarında son bir yılda yaşanan değişikliklerden yola çıkarak ve bu ürünlerin TÜFE'deki ağırlıklarını baz alarak ortalama bir fiyat değişimi oluşturduk.

Bazı aylarda akaryakıt fiyatlarındaki zamlar TÜFE arasında sıkı bir bağ var, bazı aylarda ise akaryakıt zammının etkisi gecikmeli görülmüş. Tabii ki TÜFE'yi tek başına etkileyen akaryakıt zammı değil, diğer mal ve hizmetlerin fiyat değişimi de kuşkusuz önemli rol oynuyor.

Özellikle geçen yılın aralık ayıyla bu yılın ocak ayında akaryakıt zamları çok yüksek; biliyoruz ki bu aylardaki TÜFE artışı da...

Marttaki yüksek akaryakıt zammının asıl etkisini nisan enflasyonunda gösterdiğini izliyoruz.

Haziranda petrol fiyatlarının rekor düzeye çıkmasına bağlı olarak gerçekleşen yüksek oranlı akaryakıt zammı ise TÜFE'ye sınırlı yansımış. Ancak yine de haziranda çok daha düşük fiyat artışı olması beklenirken yüzde 5'e dayanan bir TÜFE artışı görülmüş.

TÜFE ve akaryakıt fiyatlarının değişimi (%)

	TÜFE	Akaryakıt
Ekim 21	2,39	8,50
Kasım	3,51	11,88
Aralık	13,58	22,74
Ocak 22	11,10	23,51
Şubat	4,81	9,95
Mart	5,46	24,96
Nisan	7,25	4,38
Mayıs	2,98	3,47
Haziran	4,95	20,58
Temmuz	2,37	-8,52
Ağustos	1,46	-6,46
Eylül	3,08	-1,81
Ekim		4,21*

*Akaryakıtta 7 Ekim'de geçerli olan fiyatların ay sonuna kadar değişmeyeceği varsayımıyla

Ekim ayı artışı ne olabilir?

2021 yılını hariç tutarak söylersek, ekim ayları yılın en yüksek fiyat artışı yaşanan ayıdır. Bu yılın ekiminde de yılın en yüksek oranı olmayacaksa da görece yüksek bir oran görülecektir.

Klasik ekim yüksekliği gerçeği ortada.

Üretici fiyatlarından gelen baskı devam ediyor.

Şimdi de akaryakıt zamlarının hızlanma olasılığı...

Ekim ayında yüzde 4-5 dolayında bir artış beklenmesi gerektiğini geçtiğimiz günlerde dile getirmiştik. Akaryakıt zamlarının seyrine bağlı olarak daha yüksek bir oran görme durumumuz da var.

(*) OPEC üyesi ülkeler Suudi Arabistan, BAE, Venezuela, Irak, İran, Libya, Kuveyt, Cezayir, Angola, Kongo, Ekvator Ginesi, Gabon ve Nijerya. 2016'da kurulan OPEC+'daki diğer on ülke ise Azerbaycan, Bahreyn, Brunei, Kazakistan, Malezya, Meksika, Umman, Rusya, Güney Sudan ve Sudan.

1920'li, 60'lı, 80'li yıllardaki gelecek hayalleri ve “Davranışsal İktisat”...

Ferit Barış PARLAK

07 Ekim 2022 Cuma

Dün sosyal medyada bir haber:

“İlk arabasını alanlardan ÖTV alınmayacak!”... Ve... Yüzbinlerce beğeni!

Haberin altında binlerce yorum/soru...

Bir makine mühendisi yazmış:

“1 milyonluk otomobil, 900 bine düşecekmiş; çok çok iyi...”

Bir doktor dikkat çekmiş:

“Geçen hafta ÖTV'li alanlara haksızlık olmaz mı?...”

Bir öğretmen öneride bulunmuş:

“Ev alanlara da yapılmalı...”

Haberin doğru olamayacağını kavrayan bir öğrenci dalga geçmiş:

“1 kilo et alana, bir koyun verilecekmiş!”

1930'lu, 40'lı, 60'lı, 80'li yıllarda da hayaller kurulmuş... “Mühendis, öğretmen, işçi, tekniker olacağım...” diyebilenler ayrıcalıklıymış..

07.10.2022

İTÜ'yü bitiren bir yüksek mühendis, bir köyde/nahiyede yıllarca şantiye şefliği yapmayı, kendine/ülkeye yatırım olarak görmüş... Kültürel/sosyal yapı öğretmenlik, ziraat mühendisliği, mülkiye gibi onlarca bölümün öğrencisine de aynı/umutlu hayaller kurdurmuş...

VELHASIL...

Klasik iktisatçı Adam Smith, "Davranışsal iktisat"ta bu yapıya dikkat çekiyor... Hane halklarının/siyasilerin eylemleri, birbirlerinden etkileniyor... Ve ortaya rasyonellikten çok uzak eylemler/kültürel kalıplar da çıkabiliyor... Yani, ekonomide yüksek refah için, başta siyasiler olmak üzere her bireyin rasyonel davranış sergileme zorunluluğu bulunuyor...

Abdulkadir Selvi

Başörtüsüyle ilgili Anayasa değişikliğinde ne var

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun başörtüsü teklifine Cumhurbaşkanı Erdoğan, Anayasa restiyle karşılık vermişti. Erdoğan, CHP başta olmak üzere 6'lı masaya çağrı yaparak başörtüsü özgürlüğüne anayasal güvence getirmeyi önermişti. AK Parti'de Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın talimatı üzerine çalışmalara başlandı.

Dün Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın başkanlığında ilk çalışma yapıldı. Toplantıya AK Parti Grup Başkanı İsmet Yılmaz ile Grup Başkanvekilleri Bülent Turan, Mehmet Emin Akbaşoğlu, Mustafa Elitaş ve Yılmaz Tunç ile Genel Başkan Yardımcıları Hayati Yazıcı, Ali İhsan Yavuz, Hamza Dağ ve Özlem Zengin katıldı. TBMM Anayasa Komisyonu Başkanı Yusuf Beyazıt ile Adalet Komisyonu Başkanı Abdullah Güler de toplantıda hazır bulundu.

AK Parti'de Anayasa değişikliği için pazar günü hukukçu milletvekillerinin katılımı ile geniş kapsamlı bir çalışma yapılacak. Başörtüsü serbestisine anayasal güvence getirecek düzenleme pazartesi günü kabine toplantısında ele alınacak. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kabine toplantısının ardından Anayasa değişikliği teklifini kamuoyuna açıklamasından sonra salı günü Meclis'e sunulması bekleniyor.

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ NE GETİRİYOR

2008 yılında AK Parti ve MHP'nin hazırladığı teklifte, Anayasa'nın eşitlikle ilgili 10. maddesi ve Yüksek Öğretimle ilgili 42. maddesi esas alınıyordu. AK Parti'nin yeni Anayasa değişikliği teklifinde 10'uncu ve 42'nci madde korunurken, başörtüsü serbestisinin sadece yüksek öğretimde değil, kamu görevi sırasında geçerli olduğuna dair bir ibarenin de yer alması bekleniyor.

Başörtüsüyle ilgili Anayasa değişikliği Meclis'te 411 oyla kabul edilmişti. CHP tarafından Anayasa Mahkemesi'ne götürülerek iptal ettirilen Anayasa değişikliğinden sonra AK Parti hakkında kapatma davası açılmıştı.

CHP'NİN BAŞÖRTÜSÜ SINAVI

Başörtüsüyle ilgili Anayasa değişikliği teklifinin Meclis'te öncelikle görüşülmesi bekleniyor. Başörtüsüyle ilgili Meclis'e kanun teklifi veren CHP'nin Anayasa değişikliği oylamasında nasıl hareket edeceği merak ediliyor. CHP, Anayasa değişikliğinin aleyhinde oy kullanırsa bu kez kendi önerisiyle çelişmiş olacak. Şimdiye kadar başörtüsüne karşı mücadele veren CHP ilk kez, "Destek verecek mi vermeyecek mi" sorusu ile karşı karşıya kaldı.

CHP'DEKİ RAHATSIZLIK

Bu arada CHP'de Kılıçdaroğlu'nun başörtüsü çıkışıyla ilgili rahatsızlık yaşanıyor. Kılıçdaroğlu, 3 Ekim gecesi saat 21.00'da bir video yayınlayarak başörtüsüne yasal düzenleme çağrısı yapmıştı. Kılıçdaroğlu'nun bu çağrısından genel başkan yardımcıları ve grup başkanvekillerinin önceden haberinin olmadığı ortaya çıktı.

ERDOĞAN, CEMEVLERİYLE İLGİLİ NE AÇIKLAYACAK

CUMHURBAŞKANI Erdoğan bugün İstanbul'da Şahkulu Sultan Dergâhı'nı ziyaret edecek. Erdoğan daha önce Ankara'da Hüseyin Gazi Türbesi ve Cemevi'ni ziyaret etmiş, Hacı Bektaş-ı Veli'yi anma etkinliklerine katılmıştı.

Bu arada Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, AK Parti Genel Başkanvekilleri Numan Kurtulmuş ve Binali Yıldırım ile AK Parti Grup Başkanı İsmet Yılmaz cemevlerini ziyaret etmişti. İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun danışmanı Ali Arif Özzeybek ise cemevlerini ziyaret ederek ihtiyaçlarının karşılanması konusundaki çalışmalarını sürdürüyor. Şimdiye kadar 58 ildeki 1586 cemevi ziyaret edildi. Alevi-Bektaşî vatandaşlarımızın 8 bin 740 talebi belirlenip bunun 65 bin 600'ü yerine getirildi. Cemevlerinin bina, tadilat, arsa tahsisi, ısınma, kütüphane ve çevre düzenlemesi konusundaki ihtiyaçları karşılandı.

ÜÇ BAKAN ÇALIŞTI

Cumhurbaşkanı Erdoğan 2009 yılında Alevi çalıştayları sürecini başlatmıştı. Böylece Alevi vatandaşlarımızın kendilerini rahatça ifade edeceği zemin hazırlanmıştı. 2021 yılından sonra ise İçişleri Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın koordinasyonunda, "Millî Birlik ve Beraberlik Çalışması" başlatıldı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın talimatıyla İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy ve Adalet Bakanı Bekir Bozdağ bir çalışma yapmıştı. Erdoğan'ın "hak temelli" olmasını istediği çalışma sonlandırıldı.

ZİYARETTEKİ İLKLER

07.10.2022

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bugünkü Şahkulu Sultan Dergâhı'nı ziyaretinde birkaç ilk yaşanacak. Erdoğan Alevi dedeleriyle 8 ilde inşa edilen 8 ayrı cemevinin açılışını gerçekleştirecek. Erdoğan ayrıca cemevleriyle ilgili alınan kararları da açıklayacak.

1- Cemevlerinin elektrik ve su giderleri devlet tarafından karşılanacak.

2- Cemevlerinde görevli Alevi dedelerine maaş bağlanacak.

3- Cemevlerine tapuda özel bir imar lejantı verilecek.

4- Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde Alevi-Bektaşî ve Cemevi Başkanlığı oluşturulacak.

İBADETHANE STATÜSÜ

Cemevlerine ibadethane statüsü verilmesine yönelik talepler olduğu biliniyor. Ancak Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bu konuya değinmesi beklenmiyor.

ABDULLAH GÜL YİNE ŞAŞIRTMADI

ABDULLAH Gül'ün, başörtüsü konusunda yaptığı çıkışla zor durumda kalan Kılıçdaroğlu'nun imdadına ne zaman yetişeceğini merak ediyordum. Ama Abdullah Gül beni şaşırtmadı.

24 saat geçmeden Kılıçdaroğlu'nun yanında yerini aldı. Ne zaman ki Kılıçdaroğlu zorda kalıyor... Ne zaman ki Erdoğan önemli bir hamle yapıyor... Ben o andan itibaren Abdullah Gül, Kılıçdaroğlu'na ne zaman destek verecek diye kronometreyi çalıştırıyorum.

Şimdiye kadar 24 saati geçirmedim.

Zaten geçse şaşırdım.

Çünkü kendisi Kılıçdaroğlu'nun siyasi hamisi gibi hareket ediyor.

CHP DEĞİL MİYDİ

Peki Abdullah Gül, cumhurbaşkanı adayı olduğunda eşi başörtülü diye rejim krizi çıkaran CHP değil miydi?

Eşi başörtülü diye Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanı olmaması için Cumhuriyet mitingleri düzenlenmedi mi?

Anayasa Mahkemesi'ne başvurarak Abdullah Gül'ün cumhurbaşkanı seçilmesini önleyen 367 kararını çıkaran CHP değil miydi?

CUMHURBAŞKANI SEÇTİRDİ

07.10.2022

Cumhuriyet mitinglerine rağmen, 367 garabetine rağmen, 27 Nisan E-Muhtırası'na rağmen Abdullah Gül'ün arkasında durup cumhurbaşkanı seçtiren ise Recep Tayyip Erdoğan oldu.

Erdoğan, Abdullah Gül'ü Cumhurbaşkanı yaptı. Abdullah Gül ise, onun tasfiye edecek her tertibin içinde yer aldı.

O nedenle Kılıçdaroğlu'na destek çıkışı beni şaşkırtmadı. O çıkışı yapmasa şaşkırdım.

Esfender KORKMAZ

Algıyla dış ticaret yürümez

7 Ekim 2022 Cuma

Geçen hafta TÜİK , Ocak- Ağustos 8 aylık dış ticaret verilerini açıkladı. Ticaret bakanı ; "Bildiğiniz üzere Türkiye, ihracatta 2021 yılında yakaladığı başarıyı 2022 yılının ilk 8 ayında da devam ettirmiştir. Geride bıraktığımız ağustos ayında ihracatımız, geçtiğimiz yılın aynı ayına göre yüzde 13 artışla 21,3 milyar dolar olmuştur. " diye açıklama yaptı.

Gerçekte ise mesele tek başına ihracat değil , Türkiye'nin dış ticaretidir. Dış ticarete ise hezimet yaşıyoruz. Ağustos ayında İhracat 13,1 arttı ve fakat ithalat çok daha fazla yüzde 40,4 , dış ticaret açığı da fahiş düzeyde yüzde 159,9 oranında arttı.

Eğer dış ticaret açığı yüzde 159,9 oranında artmışsa, bu duruma bile ihracatta başarı diye algı yaratmak ; kamu oyuna yanlış bilgi vermektir. Düşünen insanlar için akla zarar bir yanıştır ve bu yanlışlığı AKP iktidarı hep yapıyor.

Bu günkü Hükümetin dış ticaret anlayışı içinde , ekonomide her şey düzelse bile , bu kadar yüksek dış açıkla istikrar sağlanamaz. Dış açıklardan kurtulmak için "üretimi ithalata bağımlı olmaktan nasıl kurtarırız ve nasıl bir dış politika uygulamamız gerekir ? " sorularına cevap bulmak önemlidir.

1.İthalatın yapısı , üretimin ithalata bağımlı olduğunu gösteriyor.

Toplam ithalat içinde yatırım malı oranı , ancak mevcut yatırımların eskiyen aşınan ve yenilenmesi gereken parçalarına yani amortismanına yeter. Demek ki yeni yatırım yapılmıyor.

İthalat içinde tüketim malı ithalat oranı düşüktür.

Toplam ithalat içinde , Aramalı ve Ham madde ithalatının payı yüzde 81,6' dır. Bu demektir ki Türkiye üretimde kullanmak için aramalı ve hammadde ithal ediyor ve yüksek dış açıklar veriyor.

Dış açıklardan kurtulmak için bu aramalı ve hammaddenin bir kısmını Türkiye de üretmeliyiz. Bunun içinde bu sektörde bir süre ithal ikameci politikalar uygulamalıyız ve yüksek teşvikler vermeliyiz.

2. Dış ticaret politikasını değiştirmek zorundayız.

Ocak- Temmuz ilk 8 ayda ihracatımız içinde ilk üç sırada yer alan ve 10 milyar dolar üstünde olan 3 fasıl var... Ama aynı üç fasıldan ikisinde ithalat toplamı daha yüksek oldu.

- İlk sırada yer alan 87 numaralı Motorlu kara taşıtları faslında , ihracatımız daha yüksek 16,7 milyar dolar , ithalatımız ise 10,4 milyar dolar oldu.
- İkinci sırada yer alan 84 Numaralı Mekanik cihazlar ve aletler faslında ,ihracatımız 14,3 milyar dolar , ithalatımız ise daha yüksek 21,5 milyar dolar oldu.
- Üçüncü sırada yer alan Demir Çelik'te ihracatımız 11 milyar dolar , ithalatımız ise yine daha yüksek 11,1 milyar dolar oldu.
- İlk üç sırada yer alan ihracat fasılları toplamı 42 milyar dolar , ithalat fasılları toplamı daha yüksek 43 milyar dolar oldu.

Öte yandan , aynı 8 aylık dönemde ;

- Avrupa birliği ile olan dış ticaretimizden dolayı 7,7 milyar dolar fazla verdik.
- Rusya ile olan dış ticaretimizden dolayı 33,8 milyar dolar açık verdik.
- Çin ile olan dış ticaretimizden dolayı 28 milyar dolar açık verdik.
- Rusya ve Çin'e karşı verdiğimiz dış ticaret açığı toplam dış ticaret açığımızın dörtte üçünü oluşturdu.

2003 -2022 Ağustos ayı dahil , Türkiye toplam 904,9 milyar dolar, yani bir yılda yarattığı net katma değer- GSYH' dan fazla , açık verdi.

Bu sonuçlara göre şu tespitleri yapabiliriz ;

1.Montaj sanayiinden , ileri teknolojiye geçmek zorundayız. İhracatta yüksek teknolojinin payı yüzde 3 dolayındadır. AR-GE' harcamalarını artırarak , devlette AR-GE harcamalarını ,yandaşlar yerine daha objektif ve liyakata göre dağıtarak , beyin göçünü önleyerek , Üniversiteleri ideolojik tasalluttan kurtararak yüksek teknoloji üretebiliriz.

2. Çin' e kota ve vergiler getirip , Çine olan açığımızı yılda 30 milyar dolardan birkaç milyar dolara düşürebiliriz. Rusya'dan yüksek fiyatla aldığımız doğal gaz için alternatifler arayabiliriz. Bu iki ülke devlet olarak aynı zamanda yüksek komisyonlar veriyor. Bu komisyonlar fiyat dengesini bozuyor. İthalatta objektif kriterler getirerek ; adam , vakıf , cemaat , tarikat imtiyazlarını kaldırıp , bu komisyonları kesebiliriz.

07 Ekim 2022, Cuma

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Alevi açılımında neler var?

CHP lideri Kılıçdaroğlu'nun başörtüsü çıkışına gösterilen tepkilerden dolayı CHP'de büyük moral bozukluğu yaşanıyor. Bu çıkışın gereksiz olduğunu ve Kılıçdaroğlu'nun kendi kalesine gol attığını söyleyen CHP'liler çoğunlukta. Tabi CHP medyası da bu durumdan memnun değil.

Erdoğan'ın başörtüsü konusunda anayasa değişikliği hamlesinin yarattığı şoku atlatamayan Kılıçdaroğlu yönetimi ikinci bir şoku yaşıyor. Bildiğiniz gibi Cumhurbaşkanı Erdoğan grup toplantısında Cuma günü Alevi vatandaşlarımız için önemli mesajları olacağını söylemişti. Nitekim Cumhurbaşkanlığı'na yakın kaynaklar, Erdoğan'ın bugün Şahkulu Sultan Dergahı'nı ziyaret edeceğini ve 8 ilde 8 cemevi açılışını gerçekleştireceğinin altını çizdi. Yıllardır Alevi vatandaşlarımızın sorunları konusunda tek bir çözüm üretemeyen CHP, şimdi Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Şahkulu Sultan Dergahı'ndan Alevi vatandaşlarımıza vereceği mesajları merakla bekliyor. Türkiye son 20 yılda kronikleşmiş birçok meselesine çözüm buldu. Aleviler'in temel hak ve özgürlükleri noktasında önemli adımlar atıldı. Bugün bu adımlar taçlandırılmış olacak. Alevi vatandaşlarımızın beklentileri arasında cemevilerin elektirik su giderlerinin karşılanması, görevli Alevi dedelerinin maaşları, cemevlerine hukuki statü gibi beklentiler var. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın konuşmasını biz de merakla bekliyoruz.

KILIÇDAROĞLU ABD'DE KİMİNLE GÖRÜŞECEK?

Kılıçdaroğlu'nun yapacağı ABD ziyareti siyasi kulislerin ana gündemlerinden bir tanesi.. 3 gün sürecek bu ziyarette 14 saat gidiş ve 14 saat dönüş yolculuğunun ardından temaslara çok az bir zaman kalıyor. Bu durum Kılıçdaroğlu'nun ABD ziyaretini anlamsız kılıyor. **Çok kısa süre Amerika'da kalacak olan Kılıçdaroğlu'nun aslında kimi görmek için oraya gittiği herkesin merak konusu. CHP Genel Başkanlığı kariyeri bir kasetle başladığı için, spekülasyonlar Kılıçdaroğlu'nun bu kasetin sahipleriyle buluşacağı üzerine dönüyor.** Bu kasetlerin sahibinin kim olduğu da herkesin malumu. Tabi bir de onları yönetenler var. Umarım seyahati bittiğinde Kılıçdaroğlu'nun ABD'de kimlerle

07.10.2022

görüştüğünü ayrıntılı olarak öğreniriz.

ERDOĞAN-PAŞINYAN GÖRÜŞMESİ

Çekya'nın başkenti Prag'da toplanan Avrupa Siyasi Topluluğu (AST) zirvesinde Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Ermenistan Başbakanı Paşinyan ile görüşmesi bekleniyor. Dün Paşinyan, Aliyev ve Erdoğan arasında kısa ala oldukça samimi bir sohbet gerçekleşti. ABD'nin ve Fransa'nın saldırgan bir tutum izlemesi için sürekli sırtını sıvazladığı Paşinyan'ın böyle bir fotoğraf vermesi Batı'da şaşkınlıkla karşılandı. **Atina'daki bazı yorumcular Miçotakis'in de Erdoğan'la görüşmek için fırsat kolladığını da söylüyor.** Bakalım Türkiye'nin başına bela olmaları için Batı tarafından kışkırtılan bu iki ülke ile ilişkilerimiz normalleşebilecek mi?